

1377-3. Dec. 1898.: 1. Beh. af Lovf. om Friskolebørns Bespisning. 1378

lægge sine Kræfter ind paa at bringe noget ud af denne Sag. Jeg kan heller ikke indse, at Lovforslaget, som det er affattet, kan støde det ærede Medlem, thi her forlanges jo ikke, at Staten skal give det allermindste til noget Barn, her forlanges kun det samme, som vi forlange paa saa mange andre Omraader, at naar Kommunen har en Udgift, som den ikke fuldt kan overkomme paa Grund af uheldig økonomisk Forfatning, træder Staten hjælpende til og bidrager delvis til Udgiften. Det er ikke andet, end hvad vi have gjort paa andre Omraader. Og selve Lovforslaget siger jo slet ikke, at hvert Barn skal have foræret en Ret Mad, men der staaar, at hvert Barn skal i de Maaned, der omtales, have et Maaltid varm og kraftig Mad enten vederlagsfrit eller for en Betaling, som ikke maa overstige det Beløb, som en Portion koster at fremstille. Det staaar altsaa Kommunen frit for at tage denne Betaling og kun at give Maden frit, hvor den anser det for umuligt at faa Pengene fra Forældrene, og hvor det menes, at Humaniteten fordrer, at Barnet faar Maden frit. Det forekommer mig at være en særdeles heldig Affattelse, som denne Paragraf har, og det vil lette en Byrde fra vor Samvittighed, naar vi vide, at der gennem Kommunerne sørges for de daarligst stillede Børn i Samfundet paa den Maade. Paa den anden Side kan jeg ikke nægte, at jeg helst vilde se Sagen gennemført paa den Maade, som er antydet af det ærede Medlem for Københavns Amts 3dje Valgkreds (Osc. Hansen), at det nemlig sker, som han sagde, ad pædagogisk Vej, at der i Skolerne gives Undervisning i den Gerning, der hører dertil, og at den Gerning bliver udført som Del af Skolens Opgave, thi saa vil baade Maden og Midlerne, som der behøves, af sig selv komme til ved kommunal Foranstaltning. Sker det, vil det være den naturligeste Ting af Verden, at Staten bærer Halvdelen af Udgifterne i det mindste ved en saadan Foranstaltning. Jeg havde egentlig kun disse Bemærkninger at gøre, navnlig fremkaldte ved de Ytringer, der fremkom fra det ærede Medlem for Fredensborg (J. Hage), om hvem jeg for øvrigt ikke kan tro andet, end at han i høj Grad sympatiserer med Tanken.

Naar der for øvrigt har været Strid om, hvorvidt man helst bør lære et Barn at arbejde eller lære det at læse, saa sympatiserer jeg med begge Standpunkter, jeg tror nok, at det er aldeles nødvendigt, at de følges ad. Nødvendigheden eller Nyttens af, at Barnet lærer at arbejde, ser jeg ikke fra andet Standpunkt end fra Barnets eget Standpunkt. Det gælder om gennem det, det lærer, saavel gennem Arbejde som gennem Undervisning at muliggøre det at kæmpe sig frem i Livet til en nogenlunde betrygget Stilling, og dersom vi ville se paa dem, der vandre bort fra vort Fædreland og fra Europa, fordi de daarlig kunne finde Brødet her, og følge dem paa deres Vej i de andre Verdensdele, hvor Adgangen til Erhverv har vist sig at være lettere, saa er det dem, der have lært at arbejde, men ikke dem, der have lært en Masse Teori, der baner sig sikrest og bedst Vej. Jeg henviser til vore Landarbejdere, der er ikke en alvorlig Mand blandt dem, uden at han med Lethed og sikkert har kunnet skabe sig en nogenlunde uafhængig og tilfredsstillende Stilling i andre Lande, hvorimod de, der kun kom med Kundskaber, som oftest ere blevene Proletarer i det fremmede Land.

Borghjerg: Jeg tror, at jeg paa egne og Forslagsstillerens Vegne kan takke den sidste ærede Taler, det ærede Medlem for Esbjerg (Bluhme) for den overordentlig velvillige Modtagelse, han gav vort Forslag. Han sagde omtrent det samme, som jeg egentlig bad om Ordet for at faa Lejlighed til at sige over for det ærede Medlem for Fredensborg (J. Hage), han imødegik saa grundigt det ærede Medlems Standpunkt, hans Frygt for, at Forældrenes Kærlighed og Ansvarfølelse skulde blive ødelagt, at jeg ikke behøver at gentage det. Det er klart, at naar de private Foræninger til Skolebørns Bespisning ikke ødelægge Forældrenes Kærlighed og Ansvarfølelse, saa vil Kommunen og Statens Hjælp heller ikke gøre det. Der var dog en Ting til, jeg kunde have Lyst til at tilføje over for det ærede Medlem for Fredensborg. Han sagde, at det var noget andet at stemme for, at visse Statsskatters Overskud ydedes til Hartkornet end det,